

Prof. MUDr. Július MAZUCH, DrSc.
Chirurgická klinika JLF UK a UNM

Kollárova 2, 036 59 Martin
Tel.: 043-4203 658, FAX: 043-413 39 85
E-mail: mazuchj@zoznam.sk

RECENZIA

MUDr. Jaroslav LÚČAN, PhD.: „Stómie a stomici.“
Vydavateľ: P+M Turany, 2011, ISBN 978-80-89410-11-8, náklad:1500, počet strán: 219.

V týchto dňoch vychádza na Slovensku významná knižná publikácia a monografia MUDr. Jaroslava Lúčana, PhD.: „Stómie a stomici“. Je to prvá knižná publikácia takéhoto zamerania, ktorá vyšla na Slovensku. Pojednáva o závažnej problematike, ktorej sa doteraz v odbornej literatúre nevenovala veľká pozornosť.

Monografia obsahuje komplexné údaje o stomickej problematike. Stómia – vývod znamená vyvedenie hrubého čreva, tenkého čreva alebo močových ciest na brušnú stenu. Stómie sú sprevádzané až 50 % pooperačnou morbiditou. Včasné a neskoré komplikácie stómii významne ovplyvňujú kvalitu života stomikov. V našej a zahraničnej literatúre sa nevyskytla jasná definícia stomika. Je veľkou zásluhou MUDr. Jaroslava Lúčana, PhD., ktorý predložil 3.októbra 1996 ako prvý definíciu stomika. Táto definícia znie: „Stomik je zdravotne postihnutý občan, ktorý má dočasne alebo trvale vyvedený dutý orgán navonok, najčastejšie hrubé črevo, tenké črevo alebo močové cesty, čím dochádza k zmene základných fyziologických funkcií k neovládateľnému vyprázdňovaniu stolice, tenkočrevného obsahu alebo moču neprirodenou cestou s nutnosťou používania stomických pomôcok, dôsledkom čoho je výrazné zhoršenie celkovej kvality života“ (Lúčan, 1996).

Po obsahovej stránke monografia MUDr. J. Lúčana, PhD. pojednáva o histórii stómii a konštrukcii stómii. Operačnú techniku konštrukcie jednotlivých stómii perfektne znázorňujú veľmi inštruktívne nákresy (obr. 1 – 20). Podrobne popisuje typy stómii: terminálna (koncová) kolostómia, axiálna (osová) dvojhlavňová kolostómia, parietálna (nástenná)

kolostómia, terminálna ileostómia podľa Brookea a laparoskopická kolostómia a ileostómia. Zmieňuje sa tiež o uzáveroch (oklúziách) stómií, o stómiach u detí a urostómiach. Autor venuje zvláštnu pozornosť chirurgickým komplikáciám stómií ako sú: nekróza stómie, stenóza a retrakcia stómie, prolaps stómie, parastomálna hernia, kožné zmeny, krvácanie a perforácia stómie. K neskorým komplikáciám stómie patrí recidíva ochorenia v stómii a iné komplikácie (eviscerácia a prolaps kľúčiek tenkého čreva).

V druhej časti monografie, ktorá je dominantná, sa autor zaoberá stomikmi, ich výskytom, stomickým hnutím vo svete a na Slovensku, starostlivosťou o stomikov a pomôckami pre stomikov. Pravdepodobná prevalencia stomikov na Slovensku je asi 8600. Ročne pribudne na Slovensku 1500 stomikov – kolostomikov, ileostomikov a urostomikov. Všetci títo ľudia potrebujú adekvátnu a špecifickú starostlivosť. Tieto okolnosti postupne viedli ku vzniku ILCO klubov stomikov a Slovenského združenia stomikov – SLOVILCO. Slovenské hnutie stomikov je aktívne vyše 20 rokov. Lekári, stomické sestry, ale predovšetkým stomici počas tohto obdobia urobili veľa užitočnej práce. Dnes sú podmienky na život stomikov u nás porovnateľné s vyspelými európskymi štátmi. Kvalita života stomikov závisí od komplexnej zdravotnej a sociálnej starostlivosti. Každý stomik by mal mať dobre urobenú stómiu a dostatočný počet kvalitných stomických pomôcok. Charta práv stomikov, ktorá platí od roku 1977, zabezpečuje práva stomických pacientov.

Monografia MUDr. Jaroslava Lúčana, PhD. je veľkým prínosom pre medicínsku prax. Dopĺňa chýbajúce údaje o stomikoch a stómiach v slovenskej aj českej medicínskej literatúre. Je perfektne vytlačená a bohato ilustrovaná početnými obrázkami. Monografia je vhodná pre postgraduálnu výchovu lekárov, hlavne chirurgov, urológov, všeobecných lekárov, onkológov a pre stomické sestry. Je určená pre stomikov, ich príbuzných a všetkým, ktorí sa zaujímajú o túto problematiku.

Martin, 2.9.2011

Prof. MUDr. Július M a z u c h, DrSc.
Chirurgická klinika
JLF UK a UNM v Martine